

Майстер корабля (стислий переказ по главах)

Юрій Яновський

Юрій Яновський

Роман "Майстер корабля"

Стислий скорочений переказ по главах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу.

I

Зараз мені за 70, сиджу біля каміна і згадую юність. Сьогодні бачив надзвичайний фільм "Біла Пустеля". Сюжет неможливо розповісти. Мене кличуть То-Ма-Кі – Товариш Майстер Кіно. Родини я не маю. Старший син пілот, молодший – письменник, а дружина померла. Кінематограф пройшов великий шлях від винайдення фото до винайдення кіно. Я створив з чотири десятки картин і добре їх пам'ятаю. А зараз я хочу згадувати.

II

До кінофабрики я приїхав молодий і простий, дивувався морем, ходив по місту. Жив у великому готелі. Мене приваблював порт. Мою появу на фабриці мало хто помітив, я був художнім редактором.

Директор наказав писати конституцію для режисерів. Я знав усі таємниці кіновиробництва.

III

Я відвідав оперний театр. На сцені – біблійна історія про Йосифа. Під час танців у дворі фараона мої очі помічають жінку, Тайах. Після вистави я розумію: це вона, мені не викрутитись. Над каміном у мене є фото жінки в купальнику. На фото напис "Милому, ідеальному другові з Генуї". Я дивлюся на її обличчя і посміхаюся.

Одну з чергових картин було закінчено. Я був автором сценарію. Зі мною в кімнаті був високий режисер. Це була його перша картина і мій перший сценарій. Між нами розгортається розмова з приводу того, хто має керувати: режисер чи автор сценарію. Доходимо до такого: режисер має дотримуватись ідеї автора, а в дрібницях може мати своє бачення.

Багато за що я дякую Професорові, будинки якого прикрашають наші міста. На кіностудії він створював декорації.

IV

Я люблю море, ніколи не любив ходити по дорогах. На морі кожна дорога нова. Мої романи вже написані, тому зараз я пишу мемуари. Пишу насамперед для себе. Той, кому тяжко буде прочитати до кінця, може відкласти книжку.

В мене одна наречена, для якої я жив ціле життя. Культура нації – звуть її.

Я був юнаком невисоким і струнким, з сірими очима, енергійним ротом, погляд був насмішкуватим і впертим. Мав руки, що люблять жінок і їхнє тіло, люблять парус і гвинтівку.

Директор кінофабрики колись справді був моряком, тоді була війна, їхній крейсер "Ісмет" навівав жах.

Іду в їдальню до Директора, розкладаю на столі конституцію. Ми виходимо з їдальні, я радий, бо директор прийняв мою конституцію.

V

Нарешті ітиме мова про любого Сева. Художник Сев – мій перший друг. Прийшовши режисером до кіно, він поставив невеличку комедію, але провалився. А тепер повернувся й знову зніматиме.

В готелі, де ми всі жили, вечором я зайшов до режисера. Там я побачив Тайах. Жінка була білоголова, стрижена, вона палила. З нею мені захотілося погуляти по вулицях, міцно притиснувши до себе її лікоть. Вона трималася так, ніби їй шлейф несли пажі.

Сев розповів, що задумав морський сценарій: море, корабель, наші матроси й нудьга за батьківщиною. Ми сидимо всі гуртом на ліжкові: я, Тайах і Сев. Троє голів укупі, три перемішаних дихання, троє рук разом (Сев поклав і свою руку на наші), сутінь кімнати, дружба, до якої увійшла жінка повноправною серединою. Ця група була синтезом і натхненням.

VI

В неділю я, Сев і актор пішли до моря. Шукали корабель підходящий для зйомок картини Сева. Ми побачили на воді дубок, паруси якого були змотані.

Сценарій Сева має ідею, яку словами неможливо сказати. Її можна сформулювати лише словами Сева. Ми сіли на шаланду і рибалили. Рибальство так захоплює Сева, що він приказує до кожної скумбрії, яка потрапляє на дно шаланди. Рибалка – хазяїн шаланди говорить, що сьогодні буде шторм.

Шторм розлютувався надвечір. Нам тяжко навіть йти, ми опиняємося біля води. Ось воно – море! Яке ж воно гнівне! Ми з Севом зізнаємося, що обидва закохані в Тайах. В порту ми її зустріли.

Шторм лютував, ми побачили, як хвиля несе людину. Ми врятували чоловіка. Це був блідий матрос, чорнявий і смаглявий, із затьмареними синіми очима. Його звали Богдан.

Ми з Тайах побували в Професора. На перехрестях цілувалися, не звертаючи уваги на прохожих. Біля готелю дівчина запросила до себе, бо вона завтра від'їздить до Генуї.

В кімнаті я тримав її на руках, ми кружляли.

*Стислий скорочений переказ по главах, автор переказу: Світлана
Перець.*

Авторські права на переказ належать Укрлібу.

VII

У день від'їзду Тайах сталося декілька подій.

На дубкові "Тамара" під час зйомок діти падають у воду. Дітей пощастило врятувати, крім кількох малих. А на кінофабриці задихнулося маля.

Пароплав до далекої Італії уже відплив. На кінофабриці Сев закінчив роботу і, втомлений, вирушає додому пішки. Поруч з Севом йдуть лише кілька молодих акторів. Я приєднуюсь до них. Ми співаємо пісню.

VIII

Лист старшого сина Майка до То-Ма-Кі.

Майк не застав батька вдома. Йому набридло чекати. Він розпалює в каміні батьковою книжкою, розтрощує стільця і читає батькові мемуари.

Майк мав вилітати в рейс. З Індії мав летіти на Австралію з зупинкою на Яві. Майк дуже хотів обійняти батька.

Син писав, що в батькових писання скрізь присутнє море, а дівчина – десь поза написаним. Синові не сподобалось, що батько пише різні деталі про кінозйомки.

Синові сподобався останній розділ, йому цікаво, яку пісню вони тоді співали? Бо тепер в моді "Пісня капітанів":

Під тобою знайома земля,

Капітан!

Кораблі підняли якоря,

Капітан!

Син пише, що йому сподобалась Тайах, але він боїться думати, що це його мати.

IX

Врятований матрос Богдан розповідає свою історію. Його скинула у воду Ганка – сестра румунського рибалки, який колись врятував Богдана.

А до румунського рибалки він потрапив оригінальніше: рятувався з пароплава, котрий обстрілювали, тримався цілу ніч на воді з напівживою дівчиною. Такими їх знайшли рибалки. Дівчина була нежива.

Лист Тайах до То-Ма-Кі з Генуї

Тайах пише, що згадує знайомство з То-Ма-Кі.

Там, де вона зараз, може танцювати. В Італії для неї все нове. Але прийшов лист від чоловіка. В неї почуттів немає.

Тітка Тайах, до якої вона виїхала, видужала. Ранком дівчина буває на пляжі, плаває човном, лазить по скелях. Дівчина збирається в Мілан.

Іноді Тайах почуває себе маленькою й кволою, і тоді хочеться великої міцної

дружби. Вона запитує То-Ма-Кі, чи він їй друг.

Тайах рада за Сева, передає йому привіт.

Листа був написаний за кілька прийомів. У кінці закреслено *post scriptum*, де стояло запитання про Богдана. Прикладено фото, на якому Тайах сидить у купальному костюмі на камені над бухтою.

X

Ввечері ми сиділи в потайному кафе. З нами були дівчата. Ми розпочали серйозну бесіду про те, який потрібно корабель для нової картини Сева. Нас було дев'ятеро: моряк – хазяїн трамбака й шхуни, рибалка, Стелла, Муха, Поля, хазяїн кав'ярні, Богдан, Сев, я.

Сев сказав, що ми разом з'ясуємо наші погляди на той корабель, що його ми шукаємо. Я, як редактор, мав пов'язати вузлами фабули розповіді Богдана та бачення фільму Севом.

Сев сказав, що уявляє картину так: морська школа на високому березі, юнаки виходять в плавання. Одного сонячного дня корабель чує далекі гарматні постріли. Кілька дозорців бачать, як військове судно стріляє у парусник з людьми. Парусник розбито, він поринає у воду. Матроси рятують людей. Першого виловили молодого матроса, що тримав дівчину (це був Богдан).

Богдан розповідає, що все своє життя топився. Коли підріс, став юнгою. Раптом хазяїн кав'ярні сказав дівчатам тікати. Зайшла міліція і забрала Богдана, бо не мав документів.

*Стислий скорочений переказ по главах, автор переказу: Світлана
Перець.*

Авторські права на переказ належать Укрлібу.

XI

Лист від Тайах з Мілана

Тайах пише, що зараз у неї чудний і спокійний настрій. Дівчина об'їздила багато місць. Зараз вона в Мілані, затра їде у Берлін на тиждень. Пережила багато гострих і цікавих пригод, зустрічей із людьми. Іноді Тайах хоче поговорити по-нашому.

Лист Тайах з Берліну

Тайах пише, що зустріла одного чоловіка, красивого незнайомця, але їхні шляхи розійшлися.

Ще у листі Тайах розповіла, що зустріла Богдана: на березі побачила людину, риси якої нагадували Богдана й італійського красуня.

XII

Я прочитав листа Тайах і зрозумів, що вона любить матроса Богдана.

У Місто приїздить комісар закордонних справ і турецький міністр. Я мав зняти цю зустріч. Також Директор порадив взяти дубок "Тамара" для фільму Сева.

Ми знову зібралися: хазяїн трамбака й шхуни, отаман рибальської ватаги, Стелла, Муха, Поля, Сев і я. обговорювали фільм. Коли заговорила Поля, рибалка назвав її

повією, дійшло до бійки, ми викинули побитого рибалку.

Хазяїн трамбака сказав, що для фільму треба корабля брати не брига, а шхуна-бриг. Дубок "Тамара" можна було легко перебудувати, впорядкувати трюм, зробити киль, поставити нові щогли. Ми випили за цю ідею.

XIII

Зйомки зустрічі комісара закордонних справ і міністра Туреччини пройшли успішно.

Після зйомок усі працювали над монтажем. Працючи, я думав про Тайах, котра повернулася в Місто.

Після того, як фільм про зустріч був готовий, я приїхав до Професора, котрий читав книги про кораблебудування. Професор мав бувати корабель для картини Сева.

Дорогою додому нас з Богданом поранив невідомий.

XIV

Професор записував деталі будування корабля. Вказував, яке дерево потрібно брати, як усе зробити.

XV

Ми лежали з Богданом удвох в палаті. В Богдана рани були серйозніші. Бгдан вважає, що це Сев нас поранив через ревності до Тайах.

Нас провідує схвильована Тайах. Згодом і Сев приходить, але він не поводитьсь дивно, я вважаю, що Сев не міг цього зробити.

Тайах і Сев ідуть у цирк. Сев освічується їй, дівчина відмовляє.

XVI

Почалися роботи біля колишнього дубка "Тамара". Його обшиють новими дошками, обсмолять і опустять на воду. Хазяїн трамбака допомагає Професору.

Лист молодшого сина То-Ма-Кі, письменника Генрі

Син дає свої зауваги до батькових мемуарів. Синові тяжко сказати, до чого батько доведе будування свого корабля, а разом з ним героїв.

Найбільше Генрі до вподоби корабельний журнал Професора. Журнал навіть надихнув сина написати вірш про корабель і паруси.

Син пише листа, коли батько спить. Генрі згадує Майка, якого вважає схожим на петарду: балакучий, цікавий, футболіст, пілот.

Син ще додає декілька зауваг до батькових мемуарів. Генрі подобається образ Богдана, його оптимізм. Образ дівчини вважає авантурним.

XVII

Бриг готовий і його спущено на воду. На ньому я, Богдан і Сев. Сев витягає нам горіхову колодку, з якої Богдан хоче вирізьбити майстра корабля. На острові Пао він часто цим займався. Там його хазяїном був малаєць, у дочку малайця Богдан був закоханий. Її звали Баджін.

Богдан працював над горіховою колодою, з якої вилуплювалася червона дівчина, її обличчя нагадувало обличчя Баджін. Дівчина піднімала руки над головою, ніби пірнаючи під воду. Вона вестиме корабель, підставляючи своє горіхове тіло всім вітрам.

XVIII

На закінченому кораблі мала бути перша ніч, коли тут ночуватимуть люди. На кораблі чекав на нас з Тайах Сев. Ми приготували вечерю та вино. У кухні був Богдан.

Під час вечері Сев запитує Тайах, кого вона з нас двох вибирає. Це розгнівало дівчину і вона сказала, що вибирає нас обох. Дівчина нас покидає, давши зрозуміти, що ні зі мною, ні з Севом не буде разом.

На палубі на нас із Севом нападають двоє рибалок. Ми вдвох хутко втихомирили рибалок, вони тікають.

XIX

Оце і всі спогади. Тепер ранок і я бачу, як прокидається Місто. За бульварами видно порт.

З'являється мій син Генрі. Генрі бере дочитувати мої мемуари. З кімнати лине до мене з телефону голос Майка. "Тату, - кричить він, - лечу над південними морями і згадав тебе. Біля мене сидить гарненька пасажирка. Вона просить мене проспівати "Пісню капітанів". А тобі я обіцяв її мелодію. Слухай!"

Я чую його голос. З останніми рядками пісні заходить Генрі. Таким чином, уся родина вкупі. Я ніби знову починаю жити.

Попід нами знайома земля,

Капітан!

Кораблі підняли якоря,

Капітан!

*Стислий скорочений переказ по главах, автор переказу: Світлана
Перець.*

Авторські права на переказ належать Укрлібу.